

Útbjóðing og avbjóðing

Oddagrein

NÚ tað nærkast fyrstu útbjóðing á føroysku øki arbeiða fleiri myndugleikar við at fáa tvey ymsu viðurskiptini uppá pláss. Støða skal takast til hópin av málum. Ein týðandi partur av hesum verður at finna í uppskotinum um kolvetnis-skatt, sum helst verður lagt fyrri tingið og samtykt í hesum árinum. Onnur mál fara at verða viðgjörð í tí stóra arbeiði, sum skal gerast í sambandi við sjálva útbjóðingina. Her liggur eitt krevjandi og rúgvusmikið arbeiði fyrri framman, bæði tá talan er um at gera sjálv-útbjóðingartilfarið klárt og at viðgera umsóknirnar. Undan hesum hava vit so fingið eina kolvetnis-lóggávu, sum meira er karmurin um alt tað komandi virksemd.

EIN spurningur, sum uttan iva fer at verða umrøddur, tá tingið fer undir viðgerðina av eitt nú kolvetnis-skattalógini, treytir í sambandi við útbjóðing o., er í hvussu stóran mun vit skulu seta treytir og krav til útlendsku felögin, sum arbeiða her í lóggávu- ella hetta skal verða gjørt í teimum einstøku loyvu- num. Vit hava longu sæð, at tingmenn ynskta broyt- ingar í uppskotinum til kolvetnislógina, soleiðis at beinleiðis treytir til oljufelag og kontraktorfelag komu at standa í sjálvari lógini, meðan onnur sum eitt nú umboð fyrri okkara egnu oljuyndugleikar mettu tað vera betri at seta treytir og ávís krav í sjálv loyvinu. Nú skulu vit so aftur til at leggja lógir fyrri tingið. Oljuraðleggingarnevndin hevur havt fund og gjørt uppskot til kolvetnis-skattalóg. Í teimælum verður m.a. sett upp, at manningar á seismikkiskipum skulu gjalda skatt her. Enn er støða so ikki til aðrar partar so sum serskatt, royalty og alment oljufelag. Tað er greitt, at her má ein avvegan gerast, og er tað eisini ein politiskur spurningur, hvussu vit ynskja at fáa inntøku frá einum komandi oljувirksemi, antin tað er við høgum royalty, serskattum ella kravum um luttøku av almennum oljufelag ella øðrum.

TAÐ eru heist teir, sum halda, at sjálvandi skulu manningar á seismikkiskipum gjalda skatt her, meðan onnur seta spurningin, hví júst hesar manningar og ikki manningar á øðrum skipum, sum arbeiða á landgrunninum skulu gjalda skatt. Spurningurin er so, um tað er rætt at gera slíka samanbering. Annað er so krav til seismikkiskip o. í hesi vinnu at brúka føroyskar vørur og tænastur longu nú, aðrenn útbjóðingina. Her hevur tað so verið hildið at vera rættast ikki at seta ov hørð krav longu í byrjanini, tá talan eisini er um at marknaðarfora okkum rætt og fáa sum flest at gera illogur her. Vit siggja, at flestu seismikkiskipini velja útlenskar havnir, tí tað er billigari at skifta manningar har. Tá sjálf leitingin byrjar av álvara verður hetta so broytt, tí tað er krav um at brúka føroyskar vørur og tænastur.

EINGIN ivi er um, at vit eiga at leggja viðurskiptini soleiðis til rættis, at oljувirksemi skapar mest møg- uligt arbeiði her á landi og leggur mest møgulegt eftir seg her. Tað má vera okkara primera mál. Hetta eigur tó eisini at verða gjørt á slíkan hátt, at tað ikki ræðir teir, sum skulu gera illogur, burtur. Spurningurin her er eisini í hvønn mun vit eiga at taka hædd fyrri lækkandi oljuprísunum og harvið møguleikunum hjá vinnuni. Leiðarin á Oljufyrirsitingini hevur sagt, at vit eiga ikki at seta vinnuni so hørð krav, at vinnan heldur seg burtur. Hann hevur eisini fyrr sagt, at tað er betri at seta treytir og krav í loyvinu heldur enn í lógirum. Hetta eru tað ymsar meiningar um. Men tað er rætt at lofta hesum og viðgera tað, eisini nú tá fleiri lógir í sambandi við kolvetnisvirksemið verður lagdar fram. Tørvur er tí á at fáa flest allar upplýs- ingar á borðið, aðrenn týðandi avgerðir verða tiknar. Í ávisum færum kann tað vera rætt at hava treytir og krav í lóggávu, í øðrum færum hoyra hesar heima í loyvu- num.

Sosíalúrin

Sjónarmið:

Avger landsstýrismaður sjálvur sína politisku lagnu

Fyri kortum varð opinberað fyrri føroyska almenningin- um, at ein av landsins kosnu monnum, sum enn tá situr í einum av fremstu álitis- stórvum landsins, er skuld- settur fyrri at hava fram- tætt sera álvarsligt brot á revsi- lógina.

Tann sera viðkomandi og áhugaverdi spurningurin er nú, um hetta skal fáa nakrar avleiðingar ella ikki.

Undir øllum umstøðum antin so ein avgerð verður tikin - fyrri ella ímóti - ella fyrri tann skuld als ikki - so verður við hesum statuerað eitt forðæmi og ein fyrir- mynd fyrri eftirtíðina.

Okkara politiska skipan, t.v.s. ein og hvør landsstý- rismaður og lögtingsmaður eigur í hesi løtu bara at gera sær púra greitt, at tað her og nú verður knæsettur ein málistokkur fyrri etiska og moralska stóðið her í land- inum, sum kemur at fylgja teimum og okkum øllum restina av lívinum.

Vit skulu eisini minnst til, at stóðið skal leggjast óheft av, um viðkomandi seinni verður frikendur í rættinum. Spurningurin er nevnliga, um tað ikki altíð og uttan undantak og full- komuliga óheft av einum seinni úrsliti í rættinum, men bert uppá grundaðan illgruna um meira álvars- ligt brotsverk, er rætt at loysa landsstýrismann úr starvi.

Tá hetta má verður um- røtt er ógvuliga umráðandi ikki at blanda persónin uppí málið. Persónurin hevur í hesum samanhang o. g. full- komuliga óviðkomandi.

Málið er í eitur jurid- isk, tá vit av góðum grund- um ongar skrivaðar reglur hava fyrri tað álit og trúvirði, sum ein landsstýrismaður skal njóta millum manna.

Øll sakin eigur tísil at avmarkast til henda rættu- luga grundleggjandi og prin- cipiella spurningin, nevn- ligu um eitt sokallað rættar- samfelag við bert einum veti av sjálvsvirðing í heila tikið kann forsvara, at per- sónur, sum skuldsettur er fyrri álvarsligt revsilógar- brot, framhaldandi kann verða sitandi í týðandi al-

mennum álitisstórvum.

Ongin ivi er um, at slíkar álvarsligar skuldsetingar beinanvegin og uttan nakað ivamál høvdu fingið avleið- ingar fyrri ein og hvønn ráð- harra í okkara grannalond- um.

Hetta hava vit eisini fingið víttátt av statsrættar- serfrøðingum!

Antin tað so var danski, norsk, svenski, ella onkur annar forsætisráðharri, so hevði hesin verið noyddur at loyst henda ráðherra úr starvi, antin hann so vildi tað ella ikki. Hetta hevði hann gjørt væl vitandi um, at fólkavaldi tingið ikki eina løtu hevði himprast við at lagt fram misálitisvátan móti ráðharranum og kanska móti allari stjórnini, um hann ikki sjálvur tók í egnan barm og setti hann frá í stundini.

Men hesir standardir og hesi krøv til moralska stóðið hjá stjórnarlimum í øðrum londum galda kanska ikki fyrri ráðharrar undir før- oyska heimastýrinum?

Vit hava eftir øllum at døma eitt annað stóði, um vit haa nakað stóði yvirhøv- ur?

Anfinn Kallsberg lög- maður er tann einasti av okkara politikarum, sum hevur fyrribils tikið stóðu til málið.

Løgmaður hevur nevni- luga alment boðað frá, at tað má vera upp til landsstýris- mannin sjálfan at taka av- gerð, um hann skal verða loystur úr starvi ella ikki.

Landsstýrismaðurin skal sostatt samb. Anfinn Kalls- berg, sjálvur persónliga og uttan uppblinding frá lög- manni taka avgerð, um tað skal fáa avleiðingar fyrri starvið, at hann er skuld- settur fyrri álvarsligt brot á revsilógina!

Hesa stóðutakan grundar Anfinn Kallsberg, lögmaður, fyrst og fremst á alment víðurkendu grundregluni um, at ongin er sekur fyrr enn hann er dømdur.

Víðari verður sagt, at vit hava eitt lóggevandi, eitt dómandi og eitt úttannandi vald, og at hesi eiga ikki at verða blandað saman.

Talan er um eitt mál, sum

hoyrir heima hjá tí dómandi valdinum og at tað tísil burturav er upp til dómandi valdið at avgera, um ein skuldseting ella ákæra skal fáa avleiðingar fyrri viðkom- andi ella ikki.

Men her fer Anfinn Kalls- berg so ruddiliga skeivur, og hevur fullkomuliga mis- skilt, hvat málið veruliga snýr seg um!

Talan er og hevur ongan- tíð verið um at døma nakran Anfinn Kallsberg! Ei heldur tekur lögmaður sær dóm- andi vald við fyrribils at loysa ein landsstýrismann úr starvi til sakin er av- greidd. Verður persónurin frikendur, so er hann reins- aður og kemur sjálvsagt aft- ur í starvið!

Nei, spurningurin snýr seg stutt sagt og heilt einfalt um, um tað er sambæriligt við eitt so týðandi starv, sum landsstýrismaður, at sami persónur, sum skal umsita og handheva lands- ins lógir, samstundis er und- ir grundaðan illgruna fyrri at hava framt groft brot á hesar somu lógir!

Stuðlar Anfinn Kallsberg, samgongan og í seinasta enda lögtingið, eini prin- cipavgerð um, at tað av eini hvørji lógari grund ikki skal fáa avleiðingar fyrri ein ráðherra í Føroyum at verða skuldsettur fyrri álvarsligt brotsverk, so reisir hann samstundis nógvar spur- ingar, sum hann er svar skyldugur.

Tekur Anfinn Kallsberg ikki nakrar avleiðingar av hesum álvarsmáli, verður gingið út frá, at hann alment svarar hesum viðkomandi spurningum:

1) Hvat er tað, sum rætt- visger, at slík málið ikki skulu fáa avleiðingar í Føroyum, samstundis sum vit kunnu staðfesta, at tæy fáa avleið- ingar aðrastaðir?

2) Er ein slík tyngjandi skuldseting sambæriligt við úttanningina av einum av landsins hægstu álitisstórv- um?

3) Hvussu ímyndar Anfinn Kallsbert sær at tað altav-

Bjørn á Heygum

gerðandi álitið á politisku skipanina skal varðveitt, tá persónar skuldsettur ímóti álvarsligt brotsverk fram- haldandi sita í landsins leið- andi stórvum?

4) Er tað eftir serføroyskum normum í lagi, so má spur- ingurin setast um nakað mark í heila tikið skal vera fyrri at røkja landsins hægstu álitisstórv, t.v.s. skal ein landsstýrismaður framhald- andi sita hóast hann er skuldsettur fyrri onnur og kanska enn tá fleiri sera ál- varsligt revsilógarbrot v.m?

Skal man taka Anfinn Kallsberg uppá orðið, so er úrslitið fyrribils væl tað, at ein føroyskur ráðharri verður sitandi sjálvur um hann er tikið uppá feskan gerning í álvarsligum lógarbroti - tí sum tað er sagt og endur- tikið - hann er jú ikki sekur fyrr enn hann er dømdur og tað kann sum kunnugt taka bæði mánaðir og ár til enda- ligu dómur verður feldur um rættarskipanin við bý- rætti, landsrætti og hægsta- rætti verður troyst fullt út!

Er hetta tað stóðið, sum nú verður lagt, samstundis sum hesir somu men atla at gera Føroyar til ein so- kallaðn suveren stat, so sigi eg bara Guð náði okk- um øll somul!

Bjørn á Heygum

Heimarøktin bjargað

Fíggarnevndin mælir til, at Heimarøktin fær 1,4 mió. kr. í eykajáttan

Ólavur í Beiti

Undir viðgerðini av um- sóknini frá Almanna- og Hægststýrinum um eyka- játtan til Heimarøktina, hevur Fíggarnevndin fingið upplýst, at Heimarøktin í 1998 væntandi kemur at hava eina meirnýtslu uppá

3,1 mió. kr.

Søkt er um eina eykajátt- an uppá 1,4 mió. kr. og sambært viðmerkingunum í álitinum hjá Fíggar- nevndini, er upplýst at rest- in verður fingin til vega við sparingum.

5,2 mió. kr í 97 Heimarøktin fekk í 1997

eina eykajáttan uppá 5,2 mió. kr. orsakað av meir- nýtslu, og tá átaladi Fíggar- nevndin í álitinum, at jätt- anareftirlitið ikki er nóg neyvt, men áttalan hevur neyvan gjørt nakran mun.

Nú hevur so Fíggar- nevndin fingið upplýst frá almennarðharranum, at ar-

beitt verður við broytingum av skipanini. Áttalan er at gera figgjarstýringina betri, og væntar Fíggarnevndin tí, at Heimarøktin framyvir kann halda virksemd innan givna játtan, verður sagt í viðmerkingunum í álitinum frá Fíggarnevndini.